

RIKSDAGENS PROTOKOLL

Nr 29

ANDRA KAMMAREN

1962

27—30 oktober

Debatter m. m.

Lördagen den 27 oktober

	Sid.
Svar på fråga av herr Heckscher ang. innebörden av uttalanden vid EFTA-mötet i Oslo den 22 oktober 1962.....	3
Interpellation av herr Rimmerfors ang. trossamfundens vigselrätt..	9

Måndagen den 29 oktober

Interpellation av herr Nilsson i Tvärålund ang. den lokaliseringspolitiska verksamheten	11
---	----

Tisdagen den 30 oktober

Svar på fråga av herr Jönsson i Ingemarsgården ang. utredningen om begränsning av alkoholreklamen	14
Interpellationer av:	
herr Nordgren ang. investeringsfonder för konjunkturutjämning..	15
herr Gustafsson i Skellefteå ang. arbetsmarknadsstyrelsens rörlighetsstimulerande åtgärder	16
herr Gustavsson i Alvesta ang. åtgärder mot tillhandahållande av sprit åt ungdom	17

Samtliga avgjorda ärenden

Tisdagen den 30 oktober

<i>Utrikesutskottets</i> utlåtande nr 9, ang. godkännande för Sveriges del av ändring i konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen	15
---	----

Lördagen den 27 oktober

Kl. 10.00

§ 1

Justerades protokollet för den 19 innevarande oktober.

§ 2

Herr talmannen meddelade, att herr Svenungsson enligt till kammaren inkommet läkarintyg vore sjukskriven under tiden den 22 innevarande oktober—den 19 nästkommande november.

Herr Svenungsson beviljades ledighet från riksdagsgöromålen under angivna tid.

§ 3

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökningar:

Till Riksdagens andra kammare

För deltagande i en studieresa till Förenta Nationerna anhåller jag om ledighet från riksdagsarbetet under tiden 29/10—10/11 1962.

Stockholm den 25 oktober 1962

Viola Sandell

Till Riksdagens andra kammare

För fullgörande av uppdrag som medlem av den svenska FN-delegationen anhåller jag om ledighet från riksdagsarbetet under tiden den 29 oktober—12 december 1962.

Stockholm den 25 oktober 1962

S. G. W. Wahlund

Kammaren biföll dessa ansökningar.

§ 4

Svar på fråga ang. innebörden av uttalanden vid EFTA-mötet i Oslo den 22 oktober 1962

Ordet lämnades på begäran till

1*—*Andra kammarens protokoll 1962. Nr 29*

Chefen för handelsdepartementet, herr statsrådet LANGE, som yttrade:

Herr talnan! Ledamoten av denna kammare herr Heckscher har frågat mig, om jag är beredd lämna kammaren en redogörelse för uttalandena vid EFTA-mötet i Oslo den 22 oktober samt klargöra, huruvida dessa innebär en bekräftelse på eller en modifikation av överenskommelsen i London-deklarationen att EFTA skall bibehållas åtminstone tills tillfredsställande arrangemang utarbetats för att tillgodose EFTA-medlemmarnas legitima intressen.

Överläggningarna vid Oslo-mötet avsåg dels utvecklingen inom EFTA som sådant, dels också EFTA-ländernas diskussioner med den europeiska ekonomiska gemenskapen, EEC.

I förstnämnda hänseende konstaterades att erfarenheterna av EFTA-avtalets tillämpning ger belägg för att frihandelsområdesprincipen fungerar bra i praktiken och visat sig tillfredsställande för både medlemsstaterna och deras näringsliv. Särskild tillfredsställelse uttrycktes över att den interna tullavtrappningen inom EFTA nått så långt att organisationen på endast två och ett halvt år tillryggalagt halva vägen mot sitt slutmål på tullområdet.

Vidare konstaterades att betydande nya framsteg gjorts i riktning mot ett fullständigt avskaffande av de kvantitativa importrestriktionerna. Även på detta område ligger de resultat som uppnåtts långt före den tidtabell som föreskrivits i EFTA-avtalet.

Vid ett möte med associationsrådet mellan EFTA och Finland i Oslo samma dag fastslogs vidare att EFTA-länderna skall tillämpa nyssnämnda tullreduktioner även gentemot Finland och att Finlands tullreduktioner gentemot EFTA-

Svar på fråga ang. innebörden av uttalanden vid EFTA-mötet i Oslo den 22 oktober 1962

länderna skall ha nått lika långt, d. v. s. 50 procent, den 30 april nästa år.

Vad beträffar EFTA-ländernas diskussioner med EEC har kommunikén från Oslo-mötet i tillämpligt avsnitt följande lydelse: »Ministrarna välkomnade tillfället att gå igenom och klargöra syftet med sina respektive diskussioner med EEC. I samband med ett utbyte av informationer granskades de framsteg som gjorts sedan deras förra möte, i synnerhet i förhandlingarna mellan Storbritannien och EEC. De var överens om betydelsen av att upprätthålla tempot i förhandlandet om lösningar för alla, på sätt som uttryckts i kommunikén från ministerrådsmötet i London den 28 juni 1961 och i Genève-deklarationen den 31 juli 1961, och att fortsätta att arbeta nära tillsammans i detta syfte.»

Jag vill i detta sammanhang erinra om huvudpunkten i den i Oslo-kommunikén omnämnda London-deklarationen. I denna heter det bl. a. — jag citerar kommunikéns text: »Ministrarna beslöt att EFTA och de förpliktelser mellan medlemmarna som skapats genom EFTA-konventionen liksom integrationstempot inom associationen skulle bibehållas åtminstone tills tillfredsställande arrangemang utarbetats i förhandlingen för att tillgodose alla EFTA-medlemmars olika legitima intressen och sålunda möjliggöra för dem alla att från samma datum delta i en integrerad europeisk marknad. De var ense om att en dellösning som skapade en ny ekonomisk uppdelning inom Västeuropa under inga omständigheter kunde betraktas som tillfredsställande.»

Oslo-mötet innebär sålunda ingen ändring utan en bekräftelse av åtagandena och samförståndet mellan EFTA-länderna i fråga om förhållandet till EEC. Detta är Oslo-kommunikéns innebörd och den utan undantag samstämmiga uppfattningen hos de deltagande ministrarna, vilket klart kom till uttryck

vid mötet och vid de personliga kontakterna i anslutning till detta.

Vidare anförde:

Herr HECKSCHER (h):

Herr talman! Jag ber att få tacka statsrådet och chefen för handelsdepartementet för det snabba svar han givit på min fråga; jag vill också tacka för innehållet i svaret, som bör vara i hög grad klarläggande.

Vad som vållade tveksamhet var ju formuleringen av den s. k. Oslo-kommunikén av den 22 oktober 1962. Inom parentes sagt kan man konstatera att denna kommuniké tolkats på rakt motsatt sätt av två i allmänhet utomordentligt väl underrättade svenska morgontidningar. Den ena gjorde gällande att detta vore en klar bekräftelse på London-deklarationen, medan den andra tidningen med lika stor säkerhet förklarade att detta vore slutet på sammanhållningen i EFTA. Under sådana förhållanden är det otvivelaktigt viktigt att vi nu fått ett klarläggande.

I själva verket är emellertid formuleringen av Oslo-kommunikén rätt olik den ursprungliga kommunikén. Här talas det bara om att »upprätthålla tempot i förhandlandet om lösningar för alla». I den ursprungliga London-kommunikén fanns en betydligt mer utförlig formulering, som återges i statsrådets svar och där det sades att »integrationstempot inom associationen skulle bibehållas» och där det talades om »tillfredsställande arrangemang» som skulle »tillgodose alla EFTA-medlemmarnas olika legitima intressen och sålunda möjliggöra för dem alla att från samma datum delta i en integrerad europeisk marknad». Man avisade, som statsrådet också sade, en dellösning som skulle skapa en ny ekonomisk uppdelning i Västeuropa.

Det är kanske inte så överraskande att den mycket allmänt hållna formu-

Svar på fråga ang. innebörden av uttalanden vid EFTA-mötet i Oslo den 22 oktober 1962

ringen i Oslo-kommunikén inte utan vidare uppfattades som en bekräftelse på den ytterst preciserade formuleringen i London-deklarationen. Därför är jag mycket tacksam för statsrådets svar. Jag utgår från att svaret betyder att statsrådet har förvässat sig om att det på denna punkt inte föreligger några risker: förvässat sig om att ingen av de fem andra EFTA-staterna kommer att göra upp på villkor som lämnar Sverige i sticket, vare sig ensamt eller tillsammans med andra länder; att statsrådet är övertygad om att det s. k. nytänkandet i EEC — om det över huvud taget existerar — inte kommer att få några praktiska konsekvenser; och att statsrådet vidare är övertygad om att någon försämring av vårt lands förhandlingsläge icke inträffat, även om det väl fortfarande är så att vi måste räkna med att den svenska förhandlingen blir en sak på mycket lång sikt. Det är mycket värdefullt att vi genom statsrådets svar har fått klarhet på denna punkt. Jag tror att det är ägnat att lugna opinionen, inte minst inom det svenska näringslivet, att vi fått veta detta.

Chefen för handelsdepartementet, herr statsrådet **LANGE**:

Herr talman! Jag var en smula tveksam, huruvida jag skulle begära ordet efter herr Heckschers anförande. När jag nu ändå gjort det är det för att göra ett tillägg till vad jag har sagt i det svar jag nyss läste upp.

Först och främst vill jag säga att jag är herr Heckscher tacksam för att han har givit mig detta tillfälle till klarläggande. Jag ger honom också rätt i att formuleringarna i kommunikén kanske kunde ha varit klarare, men vi skall ju alla vara medvetna om att som alltid många synpunkter har fått göra sig gällande innan en kommunikétext föreligger i slutgiltigt skick.

Jag är även medveten om att tolkningar gjorts som är varandra helt motstridande. Jag har visserligen inte sett detta så mycket på tidningarnas nyhetsidor men väl på ledarplats.

Jag vill begagna tillfället att säga, att vi nästan alltid står i ett dilemma vid EFTA:s ministerrådsmöten när det gäller att ge uttryck åt den solidaritet som alltjämt helt och fullt existerar mellan medlemsländerna. Om man gång på gång i kraftfulla ordalag understryker denna solidaritet, så kan man — det tror jag att herr Heckscher också förstår — lätt löpa risken att skapa det rakt motsatta intrycket mot vad man önskar. De som läser kommunikén kan då ställa sig frågan: Är det verkligen så, att detta allvarligt har behövt diskuteras? Är solidariteten inte alldeles självklar med hänsyn till hela EFTA-avtalet och med hänsyn till de deklarationer som på grundval av detta avtal gjorts vid tidigare tillfällen? Har man haft behov av att på allvar igen ta upp denna fråga?

Det är därför som vi inte varje gång som tillfälle ges upprepar texten i London-deklarationen. Nästan varje gång som vi samlats till de regelbundna ministermötena i EFTA har vi dock begagnat tillfället att hänvisa till kommunikén. Därmed ger vi uttryck åt att här har i varje fall ingen förändring inträffat.

Jag vill också gärna säga, att herr Heckscher drog åtminstone några riktiga slutsatser i sitt inlägg nyss. Det förelåg vid detta möte inte någon som helst tveksamhet från engelsk sida om vilka förpliktelser som vi alla har gentemot varandra. Men jag skulle kanske inte vilja gå fullt så långt som herr Heckscher gör. Ingen av oss kan med säkerhet säga vilken situation vi kan komma att ställas inför i framtiden. Ingen kan uttala sig om vad som kommer att ske om den engelska förhandlingen är slutförd och frågan om EFTA-solidariteten ställs på sin spets.

Svar på fråga ang. innebörden av uttalanden vid EFTA-mötet i Oslo den 22 oktober 1962

Där vågar jag inte ens dra någon slutsats. Ställer jag frågan till de engelska ministrarna, så svarar de mig i dag att det är alldeles självklart att den förpliktelsen, som vi alla varit överens om och som vi givit uttryck åt i samband med London-deklarationen, står fast. Jag har ingen anledning att säga till dem att vi inte har fått några uttryckliga bevis för detta, ty vi har sett många tecken på att engelsmännen hittills helhjärtat uppfyllt sina förpliktelser i detta hänseende.

Vad framtiden kommer att bära i sitt sköte är det omöjligt att uttala sig om, men herr Heckscher och jag kan vara överens om att vi inte har mycket att vinna på att i dagens läge dra i tvivelsmål engelsmännens och övriga EFTA-medlemmars vilja att till punkt och pricka respektera den överenskommelse som vi gav uttryck åt i London-deklarationen. Det kan inte vara till nytta för våra möjligheter att hävda skyldigheten för oss alla att uppfylla dessa förpliktelser, om man drar i tvivelsmål viljan hos några att göra detta.

Som sagt var: vi skall också komma ihåg att själva EFTA-avtalet innehåller en bestämmelse om ett års uppsägnings-tid. Ingen har hittills sagt att tiden är mogen för att säga upp EFTA-avtalet. I våra diskussioner på det mera personliga planet har frågan understundom berörts. Vi har emellertid varit fullständigt ense om att läget ännu är så oklart att den lämpliga tidpunkten för ett ställningstagande till frågan om en uppsägning av EFTA-avtalet inte är inne för någon av medlemsstaterna, inte ens för England. Och så länge EFTA-avtalet inte har upphört att finnas till skall också vad man kommit överens om inom ramen för avtalet till punkt och pricka tillämpas. Därom är vi alla överens. Jag tror att det kan vara av betydelse att även den synpunkten framhålles i detta sammanhang.

Herr HECKSCHER (h):

Herr talman! När jag ställde denna fråga var det givetvis inte för att vålla svårigheter för statsrådet eller för regeringen över huvud taget. Tvärtom tror jag att vi, oavsett de EFTA-debatter vi fört här i kammaren, har ett gemensamt intresse av att London-deklarationens principer skall iakttagas. Jag kan också i många stycken instämma i vad statsrådet sagt. Jag gjorde den reflexionen att statsrådets uppriktighet i hans senaste anförande var fullständigt avväpnande, och jag undrade ett ögonblick om statsrådet till följd av det ringa antalet närvarande i kammaren trodde sig befinna sig i utrikesnämnden och inte stå inför offentligheten.

Men det hindrar inte att jag mycket väl förstår den svåra situation, i vilken en svensk chefsförhandlare befinner sig i dessa frågor. Det är självklart att om man alltför ivrigt upprepar de ordalag som finns i London-deklarationen kan man, som statsrådet mycket riktigt säger, skapa det rakt motsatta intrycket mot vad man åsyftar.

Självfallet finns inte heller någon anledning från vår sida att dra i tvivelsmål allvaret i de andra EFTA-ländernas försäkringar på denna punkt. Jag vill gärna använda uttrycket »andra EFTA-länder», därför att förpliktelserna gäller inte bara för Storbritannien utan även för de nordiska länderna. Även de har påtagit sig förpliktelsen att inte gå in på några lösningar för egen del utan att tillfredsställande lösning åstadkommits även för Sverige.

Det är kanske just ur den synpunkten en smula överraskande att man i Oslo använde sig av en annan formulering. Man hade där visserligen en formulering, men en annan formulering än den tidigare. Man nöjde sig alltså inte med att endast konstatera

Svar på fråga ang. innebörden av uttalanden vid EFTA-mötet i Oslo den 22 oktober 1962

att solidariteten enligt London-deklarationen fortfarande ägde bestånd, utan man använde ett nytt uttryck. Det är detta som har vållat missförstånd.

I min första replik på statsrådets svar konstaterade jag, att svaret gav intryck av att missförståndet nu var hävt. Statsrådets andra anförande i det sammanhanget gjorde mig emellertid litet osäker igen, därför att det var tydligt att statsrådet ändå räknade med möjligheten av att något eller några EFTA-länder skulle komma att säga upp avtalet hellre än att ställa frågan om London-deklarationens uttalande på dess spets. Detta är ett perspektiv som vi ur svensk synpunkt måste betrakta med mycket stor oro, och jag är övertygad om att regeringen gör vad den kan för att förhindra en utveckling i den riktningen. Alla svenska politiker som har några internationella kontakter har anledning att förena sina krafter för att åstadkomma ett tillfredsställande resultat och se till att inte solidariteten inom EFTA, så starkt utvecklad i London-deklarationen, kommer att sättas i fara under de fortsatta förhandlingarna.

Chefen för handelsdepartementet, herr statsrådet LANGE:

Herr talman! Jag har begärt ordet igen därför att jag är angelägen om att det på denna punkt inte skall föreligga något missförstånd mellan herr Heckscher och mig.

När jag erinrade kammaren om att EFTA-avtalet, d. v. s. Stockholms-konventionen, innehåller en bestämmelse om ettårig uppsägningstid, var det inte för att jag därmed ville antyda en önskan eller ett övervägande hos vissa länder att med åberopande av denna uppsägningsklausul komma ifrån att uppfylla de förpliktelser som inrymdes i London-överenskommelsen. Jag ville tvärtom ytterligare under-

stryka att ingen kan befrias från att fullfölja EFTA:s program, så länge inte någon uppsägning trätt i kraft. Det är alltså på den punkten nästan det rakt motsatta mot vad herr Heckscher menade sig kunna utläsa av mitt sista inlägg.

Kanske jag får säga, om jag får fortsätta att vara uppriktig — och jag ser ingen anledning att inte vara det här, alldeles oavsett det ringa antal ledamöter som är närvarande — att när vi i London diskuterade principerna för en kommande förhandling med EEC, så var vi alla överens om att vissa länder kunde åta sig klart politiska förpliktelser, även sådana som berörde utrikespolitiken och kanske även säkerhets- och försvarspolitiken. Alla var emellertid också på det klara med att vissa andra länder inte kunde följa denna väg. De neutralitetsvillkor som från de tre neutrala EFTA-länderna då antyddes ansågs — det tror jag mig kunna säga — av alla övriga EFTA-länder som klart legitima. Jag tror mig därav kunna dra den slutsatsen, att vi bör kunna påräkna ett stöd från de övriga EFTA-länderna i vår strävan att på de med vår utrikespolitik sammanhängande villkor som vi själva uppställt nå en association, en rimlig ekonomisk uppgörelse med EEC.

Herr HECKSCHER (h):

Herr talman! Denna konversation sträcker sig så småningom över allt vidare fält. Jag skall emellertid inte förlänga debatten för mycket. Statsrådets sista inlägg hänvisar till uttalandet om »legitima intressen» i London-deklarationen. Till de legitima intressen vårt land har och som alla kände till, när London-deklarationen avgavs, hör otvivelaktigt att fullfölja vår alliansfria linje, syftande till neutralitet i händelse av krig. Ingen kunde, när London-deklarationen avgavs, sväva i tvivelsmål om att detta var ett grundlägg-

Svar på fråga ang. innebörden av uttalanden vid EFTA-mötet i Oslo den 22 oktober 1962

gande intresse för svensk politik och att varje lösning som kunde komma i fråga för Sverige måste ta hänsyn till just detta intresse. Så långt råder det givetvis full klarhet.

Jag har varit angelägen att markera att det måste vara så, och jag tror också att jag kan säga, att man i alla de andra EFTA-länderna är medveten om att det förhåller sig på det sättet. Men det innebär naturligtvis inte, som statsrådet uttryckte det i sitt sista inlägg, att man i de andra EFTA-länderna känner sig tvungen att vänta med sin avslutning, tills Sverige funnit en lösning på de villkor vi själva uppställer. Det beror ju på vilka de villkoren är och vilken karaktär de har.

Formuleringen »legitima intressen» är ju, som statsrådet säkert är väl medveten om, utomordentligt vag. Den ger en viss möjlighet för de i förhandlingarna lyckligare länderna att själva bedöma vad de skall anse vara »legitima intressen» för de andra. På en punkt kan det emellertid inte råda någon tvekan om vad som hör till de legitima intressena, nämligen att dit under alla förhållanden hör Sveriges möjlighet att fullfölja sin utrikespolitiska huvudlinje. På den punkten råder full klarhet. Beträffande de övriga villkor som Sverige kan komma att uppställa under förhandlingarna vet vi däremot inte i förväg, om de av andra EFTA-länder räknas till de legitima intressena eller till någonting annat, som de inte anser sig behöva ta hänsyn till. Formuleringen i London-deklarationen befriar sålunda inte vårt land ifrån att under förhandlingarna ha en realistisk inställning och föra en politik som kan göra det möjligt för oss att vinna förståelse för våra ståndpunkter och önskemål från alla håll, inte blott från EFTA-ländernas sida.

Chefen för handelsdepartementet, herr statsrådet **LANGÉ**:

Herr talman! Som herr Heckscher formulerade spørsmålet i sitt sista inlägg är jag helt överens med honom. Jag vill bara göra det tillägget, vilket inte är någon nyhet för herr Heckscher och kanske inte heller för kammarens ledamöter i övrigt, nämligen att frågan om EFTA-solidariteten ännu inte har aktualiserats inom EFTA, därför att inga förhandlingar har kommit så långt att man står inför ett mer eller mindre omedelbart avslutande av förhandlingarna. Än så länge har frågan icke ens såvitt jag är rätt underrättad varit föremål för diskussion mellan de förhandlande EFTA-medlemmarna och motparten EEC. Därför kan ingen i dag säga i vilken situation vi härvidlag kommer att befinna oss i framtiden. Vi vet i själva verket mycket litet om det. Hitills har inte några tecken framträtt, som ger oss anledning att tro, att de principer som kommit till uttryck i London-överenskommelsen håller på att överges av övriga EFTA-medlemmar. Om debatten i dag bidragit till att befästa det intrycket är jag nöjd.

Härmed var överläggningen slutad.

§ 5

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts å bordet vilande proposition nr 185, med förslag till lag angående ändring i lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse, m. m.

§ 6

Föredrogs var för sig följande å bordet vilande motioner; och hänvisades därvid

till behandling av lagutskott motionen nr 904; och

till bevillningsutskottet motionen nr 905.

§ 7

Föredrogs den av fru *Nettelbrandt* vid kammarens nästföregående sam-

mantråde gjorda, men då bordlagda anhängan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående dyrortsplaceringen av viss personal vid Arlanda flygplats.

Kammaren biföll denna anhängan.

§ 8

Föredrogs den av herr *Nilsson* i Gävle vid kammarens nästföregående sammantråde gjorda, men då bordlagda anhängan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet angående hyresregleringen.

Kammaren biföll denna anhängan.

§ 9

Föredrogs den av herr *Elmwall* vid kammarens nästföregående sammantråde gjorda, men då bordlagda anhängan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för försvarsdepartementet angående vissa bestämmelser rörande de värnpliktigas utbildning.

Kammaren biföll denna anhängan.

§ 10

Föredrogs den av herr *Hamrin* i Kalmar vid kammarens nästföregående sammantråde gjorda, men då bordlagda anhängan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för försvarsdepartementet angående översyn av bestämmelserna om civilanställning vid försvaret.

Kammaren biföll denna anhängan.

§ 11

Föredrogs den av herr *Gustafsson* i Skellefteå vid kammarens nästföregående sammantråde gjorda, men då bordlagda anhängan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet angående de s. k. hemmadöttrarnas pensionsproblem.

Kammaren biföll denna anhängan.

§ 12

Interpellation ang. trossamfundens vigselrätt

Ordet lämnades på begäran till

Herr **RIMMERFORS** (fp), som yttrade:

Herr talman! Enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 26 oktober 1951 har de svenska frikyrkosamfunden numera i likhet med svenska kyrkan rätt att förätta vigsel jämlikt 4 kap. 2 § giftermålsbalken. Vigseln skall förrättas av pastor, som av vederbörande samfunds ledning prövats lämplig därtill och som erhållit uppdrag att vara vigselförrättare. Sådana uppdrag må meddelas pastorer, som anställts inom samfundet, som fullbordat godkända studier vid vederbörande samfunds teologiska seminarium och som avskilts för pastors-tjänst inom samfundet. Uppdrag att vara vigselförrättare må även meddelas hos samfundet anställd pastor, som, utan att uppfylla nu angivna förutsättningar, av samfundets ledning prövats äga minst motsvarande teoretiska och praktiska kvalifikationer. För vissa av de svenska trossamfunden har emellertid en inskränkning gjorts i rätten att förätta vigsel. Sålunda heter det exempelvis i motsvarande tillstånd för Vännernas Samfund (kväkarna i Sverige), att »vigsel inom samfundet må förrättas endast efter föregående lysning och under förutsättning tillika att båda de trolovade äro svenska medborgare».

Vännernas Samfund äger sålunda vigselrätt och har utsett vigselförrättare, som av myndigheterna godkänts att förätta vigsel. Den nu nämnda inskränningen av vigslerätten till att gälla endast då båda kontrahenterna är svenska medborgare har emellertid visat sig medföra betydande svårigheter, i synnerhet för ett samfund av så utpräglat internationell karaktär som Vännernas Samfund.

Med hänvisning till den redovisade problematiken anhängar jag om andra kammarens tillstånd att till statsrådet

Interpellation ang. trossamfundens vigselrätt

och chefen för justitiedepartementet få rikta följande fråga:

Är statsrådet villig att på nytt undersöka betingelserna för meddelandet av vigselrätt och om möjligt vidtaga sådana åtgärder, att exempelvis Vännernas Samfund (kväkarna i Sverige) erhåller samma vigselrätt som vissa andra trossamfund?

Denna anhållan bordlades.

§ 13

Tillkännagavs, att följande Kungl. Maj:ts propositioner överlämnats till kammaren:

nr 183, med förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272),

nr 186, angående godkännande av överenskommelser inom ramen för det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) rörande ömsesidiga tullmedgivanden, m. m.,

nr 187, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 och 5 §§ förordningen den 27 mars 1953 (nr 95) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar, m. m., samt

nr 188, med förslag till förordning om ändring i familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99).

Dessa propositioner bordlades.

§ 14

Till bordläggning anmäldes bankoutskottets anmälan jämlikt § 21 riksdagsstadgan, att till utskottet från fullmäktige i riksgäldskontoret inkommit fram-

ställning angående den s. k. Uppsalaeddans.

§ 15

Anmäldes, att följande motioner under sammanträdet avlämnats till herr talmannen:

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 181, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m., motionerna:

nr 906, av herr *Antonsson m. fl.*,

nr 907, av fröken *Elmén m. fl.*,

nr 908, av fru *Kristensson* och herr *Turesson*,

nr 909, av herr *Westberg*, och

nr 910, av fröken *Wetterström* och fru *Kristensson*; samt

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 182, med förslag till lag om tillsättning av fluor till vattenledningsvattnen, motionerna:

nr 911, av herr *Carbell m. fl.*,

nr 912, av herrar *Holmberg* och *Hagberg*,

nr 913, av herr *Källstad m. fl.*,

nr 914, av herrar *Persson* i Heden och *Nilsson* i Tvärålund, och

nr 915, av fru *Sjövall m. fl.*

Dessa motioner bordlades.

§ 16

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här- efter kl. 10.31.

In fidem

Sune K. Johansson

Måndagen den 29 oktober

Kl. 16.00

Förhandlingarna vid detta sammanträde leddes av herr förste vice talmanen.

§ 1

Justerades protokollet för den 23 inrevarande oktober.

§ 2

Föredrogs var för sig följande Kungl. Maj:ts å bordet vilande propositioner; och hänvisades därvid

till bevillningsutskottet propositionerna:

nr 183, med förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272), och

nr 186, angående godkännande av överenskommelser inom ramen för det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) rörande ömsesidiga tullmedgivanden, m. m.;

till bankoutskottet propositionen nr 187, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 och 5 §§ förordningen den 27 mars 1953 (nr 95) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar, m. m.; samt

till behandling av lagutskott propositionen nr 188, med förslag till förordning om ändring i familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99).

§ 3

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet en vid utskottets anmälan jämlikt § 21 riksdagsstadgan fogad, å bordet vilande framställning från fullmäktige i riksgäldskontoret angående den s. k. Uppsala-eddan.

§ 4

Föredrogs var för sig följande å bordet vilande motioner; och hänvisades därvid

till bevillningsutskottet motionerna nr 906—910; och

till behandling av lagutskott motionerna nr 911—915.

§ 5

Föredrogs den av herr *Rimmerfors* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet angående trossamfundens vigselrätt.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 6

Interpellation ang. den lokaliseringspolitiska verksamheten

Ordet lämnades på begäran till

Herr NILSSON i Tvärålund (cp), som yttrade:

Herr talman! En aktiv lokaliseringspolitik, som i ökad utsträckning kan stimulera företagsamhet till lokalisering i områden, som nu har svårigheter med sysselsättningen, framstår som alltmer angelägen och nödvändig. Den nuvarande regeringspolitiken kan knappast sägas utmärkas av någon större aktivitet på det lokaliseringspolitiska området. I stället har insatserna under senare årganska ensidigt koncentrerats på de s. k. rörlighetsstimulerande åtgärderna, i stort sett innebärande att arbetskraften flyttas bort från de sysselsättningssvaga områdena. De övre norrlandslä-

Interpellation ang. den lokaliseringpolitiska verksamheten

nen och andra sysselsättningssvaga områden, exempelvis vissa delar av sydöstra Götaland, har under de senaste åren haft betydande utflyttningsöverskott.

Denna utveckling kunde säkerligen effektivt ha motverkats, om mera aktiva åtgärder vidtagits i lokaliseringpolitiskt syfte. Det kan t. ex. nämnas, att företagarföreningarna i län med sysselsättningsbrist ofta saknat möjligheter att tillgodose låneanspråk från företag, som önskat etablera sig inom området eller utvidga sin verksamhet där. I betydande utsträckning har härigenom förhindrats, att nya sysselsättningsstillfällen skapats inom de sysselsättningssvaga regionerna.

Frågan om lokaliseringpolitikens framtida utformning är för närvarande under utredning. Det har ibland utsagts, att den pågående utredningen skulle vara ett hinder för nya initiativ på det lokaliseringpolitiska området. Men även arbetsmarknadspolitikerna är ju för närvarande under utredning. Den s. k. geografiska rörlighet, som regeringspolitiken under senare tid så ensidigt koncentrerats på, har inte förordats av någon offentlig utredning. Det tycks vara kännetecknande för den nuvarande politiken, att man kan gå mycket långt i fråga om s. k. geografisk rörlighet, oberoende av att man inte utrett frågan, medan man knappast vågar sig på någonting i fråga om en aktiv lokaliseringspolitik.

Ett uttryck härför gav för kort tid sedan landshövding Per Eckerberg, ordförande i lokaliseringsutredningen rörande statlig verksamhet, i ett offentligt uttalande. Vi har, sade herr Eckerberg, »en lokaliseringspolitik på gränsen till velighet». Hr Eckerberg kritiserade återhållsamheten med medel för lokaliseringpolitiken och konstaterade: »Kontrasten mot den med obegränsade resurser utrustade arbetsförmedlingsverksamheten är skriande.»

I nuvarande konjunktur måste man

räkna med ökade svårigheter att upprätthålla sysselsättningen, framför allt i de s. k. sysselsättningssvaga områdena. Såvitt man kunnat förstå är man från regeringens sida närmast benägen att möta denna situation genom ytterligare koncentration på s. k. geografisk rörlighet, d. v. s. bortflyttning av arbetskraft i ännu större utsträckning. De län som har sysselsättningssvårigheter skulle alltså stå inför ännu större utflyttningsöverskott än tidigare. Det säger sig självt, att man i dessa områden ser med stor oro på utvecklingen. Den uppfattningen har fått en allt starkare förankring, att det är nödvändigt, att regeringen med det snaraste omprövar sin politik i detta avseende. En mera aktiv lokaliseringspolitik måste nu få träda till. Det är helt naturligt, att nya riktlinjer för verksamheten inte kan dragas upp, förrän det pågående utredningsarbetet avslutats. Men åtskilligt bör i avvaktan på utredningsresultatet kunna uppnås i form av dellösningar, framför allt i fråga om resurser och organisation.

En särskild fråga vill jag i detta sammanhang ta upp till diskussion. Arbetsmarknadsstyrelsen har en central lokaliseringsbyrå, som otvivelaktigt är av stor betydelse. Men ute på länsplanet har man inte befattningshavare med speciell inriktning på lokaliseringsverksamheten. Det är länsarbetsnämndernas direktörer och förste inspektörer, som har att handlägga lokaliseringsärendena. Givetvis sker detta i samarbete med företagarföreningarna och länsstyrelsernas planeringsavdelningar. Med den inriktning på s. k. geografisk rörlighet, som kännetecknar arbetsmarknadspolitikerna, är det helt naturligt, att de lokaliseringpolitiska strävandena inte fått tillräckliga administrativa resurser. Arbetsmarknadsverket har ju under senare år fått väsentlig personalförstärkning. De nya tjänsterna har emellertid inte inriktats mot lokaliseringssidan.

Skall man kunna bedriva en aktiv och framgångsrik lokaliseringspolitik, mås-

Interpellation ang. den lokaliseringpolitiska verksamheten

te det även på länsplanet finnas tjänstemän med speciell uppgift att handha denna verksamhet. Det måste finnas personer, som kontinuerligt kan inrikta sig på lokaliseringpolitiken och så att säga kan följa upp de lokaliseringpolitiska ärendena. Ett minimikrav måste anses vara, att det i varje län, som haft långvariga sysselsättningsvårigheter, skall finnas en särskild tjänsteman, som har till speciell uppgift att handha lokaliseringpolitiken.

Vissa erfarenheter torde kunna åberopas i sammanhanget. På Gotland har en särskild kraft, knuten till länsstyrelsen, under viss tid handhaft de lokaliseringpolitiska frågorna. Den befattningen har numera upphört. I Östergötlands län hade man under en tid en särskild befattningshavare vid länsarbetsnämnden för lokaliseringpolitiska uppgifter, särskilt Valdemarsviksfrågan. Vederbörande knöts sedan till länsstyrelsen men är nu anställd hos företagarföreningen, där han — såvitt mig är bekant — driver sin verksamhet på grundval av kommunala medel. Erfarenheterna från dessa försök, som sålunda gjorts med speciella befattningshavare på länsplanet för lokaliseringpolitiken, måste otvivelaktigt sägas vara goda.

Den oroande utvecklingen i de sysselsättningsvaga områdena har framkallat en del lokala initiativ som givetvis är att hälsa med tillfredsställelse. I mitt eget hemlän, Västerbottens län, t. ex. har landstinget nu beslutat anslå vissa medel för främjande av den lokaliseringpolitiska verksamheten.

Det måste dock anses obestridligt, att staten på ett avgörande sätt har ansvaret för lokaliseringpolitikens uppläggning. Det synes angeläget, att från statens sida inrättas befattningshavare på länsplanet med speciell uppgift att handha lokaliseringsärendena. En sådan åtgärd bör kunna vidtas oberoende av pågående lokaliseringsutredning, då det under alla förhållanden måste stå klart, att speciella befattningshavare på läns-

planet kommer att erfordras. Naturligtvis kan det diskuteras till vilket organ befattningshavarna skall vara knuten. Lämpligast synes vara att de inordnas under länsarbetsnämnderna, särskilt med hänsyn till den nödvändiga samordningen med arbetsmarknadspolitik i övrigt.

Med anledning av vad jag här har anfört anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få ställa följande frågor:

Är herr statsrådet beredd att mot bakgrunden av tendenser till ökad arbetslöshet i vissa områden vidta åtgärder i syfte att få till stånd en omedelbar förstärkning av den lokaliseringpolitiska verksamheten, så att sysselsättningen därigenom kan ökas och åtgärderna för s. k. geografisk rörlighet kan minskas?

Är herr statsrådet i så fall beredd att medverka till förstärkning av länsarbetsnämnderna i de sysselsättningsvaga områdena med befattningshavare, som särskilt skall handha lokaliseringsärendena?

Denna anhållan bordlades.

§ 7

Till bordläggning anmäldes

utrikesutskottets utlåtande nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande för Sveriges del av ändring i konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelsammanslutningen.

§ 8

Tillkännagavs, att Kungl. Maj:ts proposition nr 189, med förslag till lag angående ändring i lagen den 29 november 1946 (nr 722) med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för försvaret, så ock om fortsatt giltighet av samma lag, m. m., överlämnats till kammaren.

Denna proposition bordlades.

Tisdagen den 30 oktober

Kl. 13.00

§ 1

Svar på fråga ang. utredningen om be-
gränsning av alkoholreklamen

Ordet lämnades på begäran till

Chefen för finansdepartementet, herr
statsrådet STRÅNG, som yttrade:

Herr talman! Herr Jönsson i Inge-
marsgården har fråga mig hur långt ut-
redningsarbetet om begränsning av al-
koholreklamen har hunnit och när för-
slag kan väntas till riksdagen. Jag vill
svara följande.

Uppdrag att utreda frågan om be-
gränsning av alkoholreklamen har läm-
nats 1961 års nykterhetslagkommitté.
Enligt vad jag inhämtat från kommit-
tén räknar den med att kunna redovisa
resultatet av sin utredning i denna del
tidigast under senhösten 1963. Eventu-
ellt förslag med anledning av kommit-
téns arbete kan därför inte beräknas bli
framlagt för riksdagen förrän år 1964.

Med detta, herr talman, anser jag mig
ha besvarat herr Jönssons fråga.

Vidare anförde:

Herr JÖNSSON i Ingemarsgården
(fp):

Herr talman! Jag skall be att få tacka
finansministern för svaret på min fråga.
Svaret är kort, men jag kan inte säga
att det ur min synpunkt är särskilt gott.
Jag hade hoppats att denna utredning
skulle ha kunnat lägga fram ett förslag
så tidigt att vi hade fått ta ställning till

en proposition i denna fråga redan un-
der vårriksdagen.

Anledningen till att jag ställt denna
fråga är närmast att jag tyckt mig för-
märka en oroande utveckling på alko-
holreklamens område. Det pågår här en
aktivering som åtminstone jag finner
vara betänkelig. Jag har också undrat
om inte en del av de yttringar som den-
na annonskampanj har tagit sig ligger
på gränsen till vad som är tillåtet enligt
finansministerns uttalande i proposition
nr 143 till 1957 år riksdag, där han sä-
ger: »Jag biträder även utredningens
ståndpunkt, att en möjlighet alltså
bör finnas att inskrida mot uppenbart
olämplig reklam.» — — — »Utredning-
en har såsom exempel på uppenbart
olämplig reklam nämnt uppmaningar att
dricka mer sprit och uttalanden om för-
ment goda medicinska verkningar hos
alkoholdrycker.»

Jag anser att en del av de braskande
annonserna om att det är förenligt med
god hälsa att dricka vin och liknande
drycker ligger på gränsen till vad som
skulle vara tillåtet. Jag har därför den
uppfattningen att förslag i denna fråga
borde ha framlagts snarast möjligt, och
jag väddar till statsrådet att om möjligt
påskynda denna utredning.

Chefen för finansdepartementet, herr
statsrådet STRÅNG:

Herr talman! Jag utgår från att inter-
pellanten liksom jag har ett intresse av
att frågan blir ordentligt genomlyst och
undersökt. Nu har ju nykterhetslagkom-

Interpellation ang. investeringsfonder för konjunkturutjämning

mittén ända fram till våren 1962 varit sysselsatt med att pröva frågan om en eventuell registrering av spritinköp, och kommittén har därför först i höst kunnat starta arbetet med frågan om alkoholreklamen. För närvarande pågår en stort upplagd intervjuundersökning i samråd mellan kommittén och statistiska centralbyrån. Den intervjuundersökningen beräknas vara färdig vid årsskiftet, och då är det helt naturligt att kommittén behöver våren och sommaren 1963 för att ur det material som intervjuundersökningen ger och ur annat siffermaterial dra de slutsatser som skall resultera i ett betänkande.

Vill vi alltså ha en ordentlig utredning, en ordentlig produkt, kan jag inte gå interpellanten till mötes och lova ett förslag till 1963 års riksdag, utan det kan bli fråga om ett förslag tidigast år 1964.

Herr JÖNSSON i Ingemarsgården (fp):

Herr talman! Jag motsätter mig inte en ordentlig genomlysning av frågan. Men detta ärende har ändå diskuterats under 50-talet och utretts ingående, och det finns mycket material. Jag kan inte bedöma vad denna intervjuundersökning kommer att ge, men jag tycker att det borde gå att få fram ett förslag fortare. Det är ett år sedan riksdagen fattade beslut. Skall det verkligen behöva dröja från 1961 till 1964 innan frågan blivit undersökt? Det anser jag vara en ovanligt lång tid i sådant här sammanhang.

Härmed var överläggningen slutad.

§ 2

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts å bordet vilande proposition nr 189, med förslag till lag angående ändring i lagen den 29 november 1946 (nr 722) med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för försvaret, så ock om fortsatt giltighet av samma lag, m. m.

§ 3

Föredrogs utrikesutskottets utlåtande nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande för Sveriges del av ändring i konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen.

Sedan kammaren på framställd proposition bifallit utskottets hemställan om utlåtandets företagande till avgörande efter allenast en bordläggning, bifölls utskottets i utlåtandet i övrigt gjorda hemställan.

§ 4

Föredrogs den av herr Nilsson i Tvärålund vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet angående den lokaliseringspolitiska verksamheten.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 5

Interpellation ang. investeringsfonder för konjunkturutjämning

Ordet lämnades på begäran till

Herr NORDGREN (h), som yttrade:

Herr talman! Näringspolitiken i vårt land bör i princip utformas så, att alla företag kan, oavsett juridisk företagsform, konkurrera på lika villkor. I vissa fall har emellertid undantag från denna princip förekommit. Lagstiftningen om investeringsfonder för konjunkturutjämning utgör ett exempel på detta. Inom konjunkturutjämningspolitiken har nämligen aktiebolagen och de ekonomiska föreningarna givits en förmånsställning i förhållande till övriga företag inom industri, hantverk, handel, jordbruk och fiske, vilka varit utestängda från möjligheten att göra avdrag vid beskattningen för avsättning till investeringsfonder i konjunkturutjämnande syfte.

Interpellation ang. arbetsmarknadsstyrelsens rörlighetsstimulerande åtgärder

Den statliga utredning som haft i uppdrag att se över 1955 års förordning om investeringsfonder för konjunktur-utjämning överlämnade den 9 juli i år till finansministern en PM med förslag till ändringar i förordningen. I förslaget förordas att den tidigare gränsdragningen mellan aktiebolag och ekonomiska föreningar å ena sidan och övriga rörelseidkare å den andra skall bibehållas. Då det även för rörelseidkare som är fysiska personer föreligger behov att få göra avsättning till investeringsfond anholder jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få rikta följande fråga:

Är herr statsrådet villig att, i syfte att åstadkomma större skatterättvisa för små och medelstora företag, framlägga förslag om utsträckning även till andra rörelseidkare än aktiebolag och ekonomiska föreningar av rätten att göra avsättning till investeringsfond för konjunkturutjämning?

Denna anhållan bordlades.

§ 6

Interpellation ang. arbetsmarknadsstyrelsens rörlighetsstimulerande åtgärder

Ordet lämnades på begäran till

Herr GUSTAFSSON i Skellefteå (fp), som yttrade:

Herr talman! De rörlighetsstimulerande åtgärderna har fått en alltmer framträdande plats som medel i arbetsmarknadspolitik. Ur många synpunkter förefaller det rationellt att de arbetslösa uppmuntras att flytta till områden med underskott på arbetskraft. För de arbetslösa själva är det givetvis också bättre att få bidrag för flyttning till områden med god sysselsättning än att stanna kvar i hemorten utan arbete.

Den rörlighet på arbetsmarknaden som uppnåtts genom de statliga åtgärderna, består emellertid till stor del i att en folkström rör sig från norr till

söder. Under 1961 utgick starthjälp till 8 183 fall. Av dessa var 5 586 eller 65 procent från de fyra nordligaste länen. En mindre del gällde flyttning inom samma län. Till arbetslösa i Västerbotten utgick starthjälp i 1 117 fall, varav endast 138 för flyttning inom länet.

I ett läge med full eller överfull sysselsättning kan god tillgång på arbetskraft få avgörande betydelse när lokaliseringsfrågor avgöres. Ett av norrlandslänens bästa trumfkort när företagen bestämmer lokaliseringsort för nya industrier är just god tillgång på bra arbetskraft. Det är emellertid tydligt att ju rörligare arbetskraften blir, desto mindre roll spelar arbetskraftstillgången vid val av lokaliseringsort. De rörlighetsstimulerande åtgärderna, som inte kan undvaras i nuvarande läge, innebär att Norrland med hjälp av statsmedel berövas en värdefull plusfaktor i lokaliseringspolitiken. Flyttningsbidragen minskar överskottet på arbetskraft och därmed också Norrlands dragningskraft på företagen, och ju mer denna dragningskraft minskar desto fler norrlänningar behöver flyttningsbidrag.

Det förefaller emellertid troligt att det är fördelaktigare för ett företag att rekrytera de anställda på platsen eller från dess omgivningar än att med arbetsmarknadsstyrelsens hjälp samla upp arbetskraft från olika delar av landet. De som redan flyttat en gång kan antagas ha lättare att flytta på nytt; rörligheten bland de anställda blir större än i företag som i stort sett erhållit arbetskraften på orten.

Det är risk för att detta förhållande inte beaktas till sitt fulla värde när man bestämmer lokaliseringsort för nya industrier. Fördelen av en fast arbetarstam kan vara svårare att värdera i kronor än vissa andra faktorer som påverkar lokaliseringen. I varje fall är det önskvärt att man, när lokaliseringsfrågor avgöres, har tillgång till fakta beträffande den fortsatta rörligheten bland den arbetskraft som förflyttats med stat-

Interpellation ang. åtgärder mot tillhandahållande av sprit åt ungdom

liga bidrag. Är en sådan undersökning redan utförd, bör den redovisas offentligt. I annat fall bör arbetsmarknadsstyrelsen få i uppdrag att undersöka huruvida flyttningsfrekvensen varit i fortsättningen bland dem som åtnjutit flyttningsbidrag. Hela materialet behöver inte komma med i en sådan undersökning. Det bör räcka med ett representativt urval. Visar det sig därvid att den fortsatta rörligheten varit stor bland dem som redan flyttat från hemorten, bör detta innebära ett plus vid lokaliseringsavgöranden för industrifattiga områden med god tillgång på arbetskraft.

Den utbildnings- och omskolningsverksamhet som bedrivs av arbetsmarknadsstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning kan också sägas utgöra ett inslag i den rörlighetsstimulerande politiken. Denna verksamhet har utbyggt mycket snabbt, och man räknar med att den skall få ännu större omfattning. Det finns ingen anledning tro att den inte gett ett i stort sett gott resultat, trots att den hastiga utbyggnaden inneburit dels att man i viss mån tvingats att improvisera åtgärderna och dels att man i många fall inte kunnat erhålla lärarpersonal med pedagogisk utbildning.

Enligt uppgift i pressen har arbetsmarknadsstyrelsen nyligen påbörjat en urvalsundersökning om de resultat som nåtts genom den utvidgade omskolningsverksamheten för arbetslösa. Det är givetvis värdefullt att få mera ingående kännedom om huruvida den utbildning som arbetslösa här fått varit tillräcklig eller i övrigt anpassad till deras nya arbetsuppgifter. Det är önskvärt att undersökningen slutföres skyndsamt.

Med stöd av ovanstående anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet rikta följande fråga:

Är herr statsrådet i tillfälle att för kammaren redogöra för omfattningen av den fortsatta rörligheten bland den arbetskraft som förflyttats med hjälp av arbetsmarknadsstyrelsens rörlighetssti-

mulerande åtgärder, eller, om sådana undersökningar inte gjorts, vill herr statsrådet uppdraga åt arbetsmarknadsstyrelsen att införskaffa uppgifter här om?

Denna anhållan bordlades.

§ 7

Interpellation ang. åtgärder mot tillhandahållande av sprit åt ungdom

Ordet lämnades på begäran till

Herr GUSTAVSSON i Alvesta cp), som yttrade:

Herr talman! I länsnykterhetsnämndernas verksamhetsberättelser för 1961 påtalas det tilltagande alkoholmissbruket bland ungdomen. Det konstateras, att antalet nykterhetsanmärkningar bland ungdomar under 21 år ökar samt att ungdomens andel av fylleriet blir större liksom att alkoholbruket tränger allt längre ner i åldersgrupperna.

Det råder även ganska samstämmiga uppgifter om att ungdomen har alltför lätt att komma över spriten. Flera nykterhetsnämnder har pekat på de äldres ansvar när det gäller anskaffning av sprit till ungdomen, och ökade samhällsinsatser mot denna anskaffning efterlyses. Även om kampanjen »Skaffa inte sprit till ungdomen» torde ha gett positiva resultat, behövs det utan tvivel skärpta åtgärder mot den form av langning som de äldre gör sig skyldiga till, när de — obehörigen alltså — överlåter sprit till ungdomen.

Om det i större utsträckning kunde klarläggas varifrån ungdomen erhåller spriten i de olika fallen, skulle möjligheterna att komma tillrätta med problemen bli betydligt större. Det måste därför beklagas att man inte gör större ansträngningar i det avseendet när ungdom omhändertages för fylleri. Det enda som tycks förekomma är en mera formell fråga om varifrån eller på vilket sätt vederbörande erhållit rusdrycken.

Interpellation ang. åtgärder mot tillhandahållande av sprit åt ungdom

Enligt min mening bör man pröva om man vid ungdomsfyllerifallen genom en ordentlig polisundersökning kan klarlägga varifrån vederbörande erhållit spriten. Detta borde ske inte bara då yrkesmässig langning misstänkes utan även då det tycks vara fråga om en s. k. väntjänstöverlåtelse. Måhända borde klarläggandet ske stickprovsvis. Ett sådant förfarande skulle medföra att den som obehörigen överlåter sprit till ungdom riskerar upptäckt även om upptäckten inte sker vid överlåtelse tillfälle och hos allmänheten inskräpa att det inte blott är den yrkes- eller regelmässiga langningen som är lagstridig utan också s. k. väntjänstöverlåtelser som sker utan vinstsyfte.

Med hänvisning till det anförda anholder jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få framställa följande frågor:

Är statsrådet villig redogöra för i vilken utsträckning det undersökes om och varifrån ungdomsfyllerister obehörigen erhållit sprit?

Är statsrådet villig pröva, huruvida man genom mera ingående polisundersökning i ökad utsträckning kan klarlägga på vilket sätt ungdomsfyllerister kommit över sprit och därigenom stäva även de s. k. väntjänstöverlåtelserna?

Denna anhållan bordlades.

§ 8

Anmäldes och godkändes utrikesutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 357, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande för Sveriges del av ändring i konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen.

§ 9

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 13.10.

In fidem

Sune K. Johansson